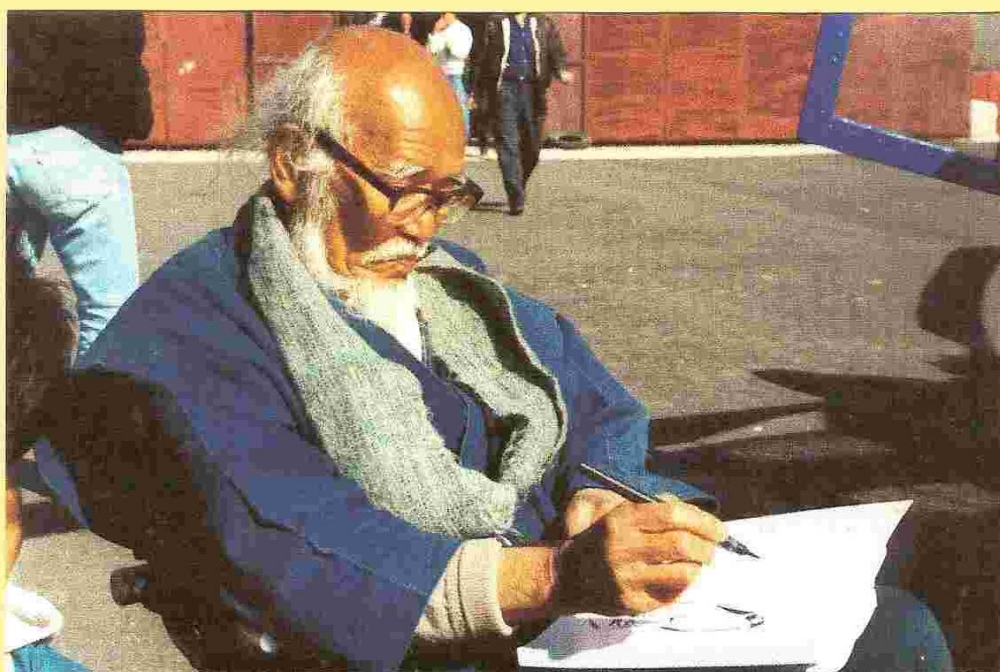

**ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ
ΞΑΝΑΠΡΑΣΙΝΙΣΟΥΝ**

**WE CAN REVEGATE THE MOUNTAINS OF
THE COUNTRY**

ΧΡΟΝΙΚΟ: ΕΔΕΣΣΑ 20. 2. - 20. 3. 1998

CHRONICLE: EDESSA 20. 2. - 20. 3. 1998

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗ ΛΙΜΝΗ ΤΗΣ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ

ΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ

ΤΑ ΒΟΥΝΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΞΑΝΑΠΡΑΣΙΝΙΣΟΥΝ

Διάβρωση εδάφους, πλημμύρες, κατολισθήσεις, ταπείνωση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, μείωση του οξυγόνου της ατμόσφαιρας, σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη και μετατροπή εύφορων εκτάσεων σε ερήμους: το βαρύ τίμημα του "ΔΑΣΟΥΣ ΠΟΥ ΧΑΝΕΤΑΙ".

Η επέκταση των ερήμων γίνεται ολοένα και περισσότερο μια σοβαρή απειλή σε ολόκληρο τον κόσμο. Σε μια προσπάθεια για αναβλάστηση των ερήμων, ο **Masanobu Fukuoka**, φυσικός καλλιεργητής, φιλόσοφος και ποιητής, άνθρωπος που εμπνεύστηκε τη φιλοσοφία της φυσικής καλλιέργειας, ανέπτυξε μια μέθοδο που έχει σα βάση τη φυσική καλλιέργεια. Λέει ο ίδιος χαρακτηριστικά: "Όταν βρέθηκα στην έρημο στις Η.Π.Α., κατάλαβα ξαφνικά, ότι η βροχή δεν πέφτει από τον ουρανό, πηγάζει από αυτό το ίδιο το έδαφος. Οι έρημοι δε σχηματίζονται επειδή δεν υπάρχει βροχή, μάλλον η βροχή παύει να πέφτει επειδή έχει εξαφανιστεί η βλάστηση. Η κατασκευή ενός φράγματος στην έρημο είναι μια προσπάθεια να θεραπεύσουμε τα συμπτώματα της ασθένειας αλλά δεν είναι η στρατηγική που θα αυξήσει τις βροχοπτώσεις. Πρώτα θα πρέπει να μάθουμε πώς να αποκαταστήσουμε τα παλιά δάση."

Η μέθοδος έγκειται στην ταυτόχρονη σπορά σπόρων δασικών δέντρων, θάμνων, καρποφόρων δέντρων, φυτών χλωρής λίπανσης, λαχανικών και δημητριακών πριν αρχίσει η εποχή των βροχών. Για να προστατευθούν αυτοί οι σπόροι από τα πουλιά και από τα τρωκτικά γενικά, κάνουμε σβώλους από άργιλο.

Ένα χρόνο μετά τη σπορά, τα φυτά που θα έχουν επιβιώσει είναι αυτά που ταιριάζουν σε εκείνο το έδαφος και κλίμα. Σπέρνοντας μια μεγάλη ποικιλία σπόρων μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι κάποιος θα βλαστήσουν, όσο κακές κι αν είναι οι συνθήκες.

Ο πιο γρήγορος, οικονομικός και αποτελεσματικός τρόπος - για να ξαναπρασινίσει η χώρα και ολόκληρος ο πλανήτης, είναι να σπείρουμε με αεροπλάνα μια μεγάλη ποικιλία σπόρων που είναι προστατευμένοι μέσα σε σβώλους από αργιλόχωμα.

Ο **Fukuoka** έχει βραβευτεί με το βραβείο Magsaysay για την προσφορά του στο περιβάλλον και την ανθρωπότητα και είναι συγγραφέας έξι βιβλίων μεταφρασμένων σε πολλές γλώσσες. Έχει αφιερώσει τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια στην προσπάθεια να ξαναπρασινίσουν οι έρημοι, με αποτελέσματα θετικά όπως στην περίπτωση της Ινδίας. Αυτός και οι μαθητές του, έχουν σημειώσει επιτυχημένα αποτελέσματα στη Σομαλία, Κένυα, Ελλάδα και άλλες χώρες - όλες όμως σε μικρή κλίμακα.

Ο **Fukuoka** πιστεύει ότι για να ανακόψουμε την επέκταση της ερημοποίησης στην Κεντρική Ευρώπη, πρέπει να ξαναπρασινίσουμε τους άγονους λόφους, τα βουνά και τις ερήμους στις χώρες ολόκληρης της Μεσογείου.

Αυτήν τη χρονιά στην Ελλάδα θα γίνει σπορά, με σκοπό την αναβλάστηση μιας μεγάλης έκτασης στην περιοχή της **Λίμνης της Βεγορίτιδας (στο Νομό Πέλλας)**, 50.000 στρέμματα συνολικά. Το Μάρτιο θα σπείρουμε 6.000 στρέμματα, χρησιμοποιώντας αεροπλάνα και το Σεπτέμβριο - Οκτώβριο την υπόλοιπη έκταση. Ο ίδιος ο **Fukuoka** θα λάβει μέρος, ερχόμενος γι' αυτόν το σκοπό από την Ιαπωνία.

Επιδοχές στα γεγονότα

Ο 84χρονος Γαπωνέζος φυτοπαθολόγος που υπόσχεται να αναστήσει την άγονη γη, γύρω από τη λίμνη Βεγορίτιδα.

Μασανόμπου

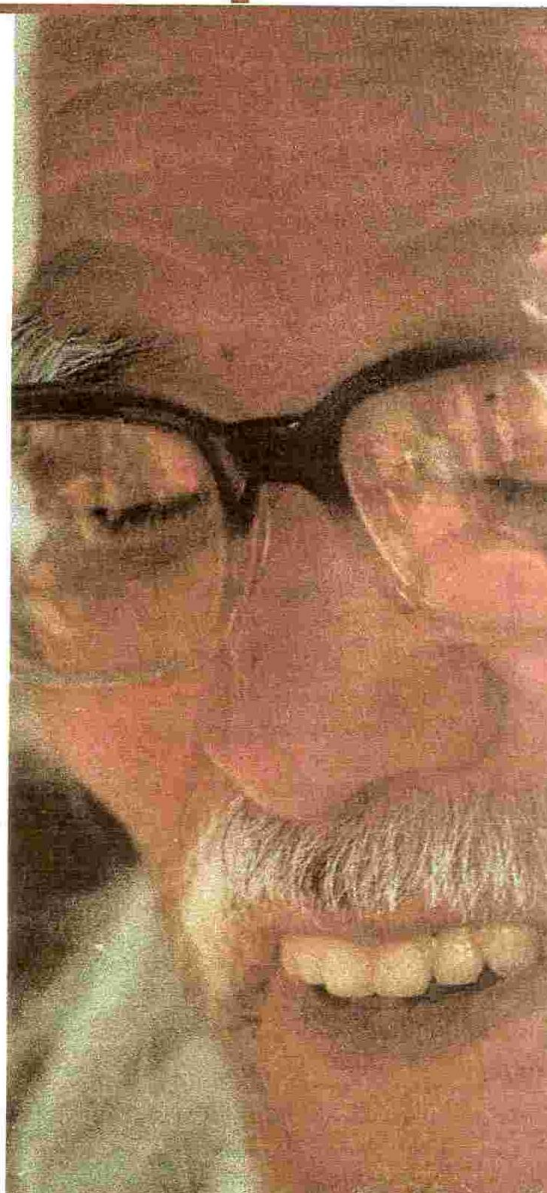
ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΙΔΙΟΤΗΤΑ, Ο ΜΑΣΑΝΟΜΠΟΥ ΦΟΥΚΟΥΚΑ είναι φυτοπαθολόγος. Είναι όμως και ποιητής και φιλόσοφος. Ο 84χρονος φυσικός, καλλιεργητής, ο σπαρέας της ερήμου, αφιέρωσε τα τελευταία 50 χρόνια της ζωής του στις φυσικές καλλιέργειες και στη μελέτη τους. Η θεωρία και η πρακτική που προτείνει αποκλείει την κατεργασία εδάφους, τα χημικά λιπάσματα, τα ζιζανιοκτόνα. Πιστεύει ότι η εποχή της επιθετικής εξάπλωσης στον υλιστικό μας πολιτισμό βρίσκεται στο τέλος της και μια νέα εποχή, αυτή του "Do nothing", έχει φθάσει. Ο άνθρωπος πρέπει να βιαστεί, να καθιερώσει ένα νέο τρόπο ζωής και ένα πνευματικό πολιτισμό, θεμελιωμένο στην επικοινωνία με τη φύση.

Φοράει γαπωνέζικη ενδυμασία, κάλτσες με σαγιονάρες και κρατάει στα χέρια του σβώλους από αργιλόκωμα, που περιέχουν σπόρους, που δεν κινδυνεύουν να φραγθούν από πουλιά και τρωκτικά. Με αυτούς, θα σπαρθεί έκταση 100.000 στρεμμάτων, άγονη, γύρω από τη λίμνη Βεγορίτιδα.

Όταν περπατάει, στηρίζεται σε μασατοίνι. Αλλιώς, κάθεται σε αναπηρικό καρότσι. Προσιτός καθώς είναι, καταφέρνει να επικοινωνεί άριστα. Μιλάει με παιδιά και καταφέρνει να συνεννοείται μιλώντας γαπωνέζικα και παίρνοντας ελληνικές απαντήσεις. Πάει γίνεσαι. Δεν καταφέραμε να το κοιτάξουμε. Σ' ένα λόφο γυμνό, κοντά στη λίμνη Βεγορίτιδα, σχηματίζεται ένας κύκλος γύρω του από Έλληνες και ξένους σπαρέες εθελοντές, από μαθητές και δημοσιογράφους. Σαν σύγχρονος Σακράτης, τον οποίο ο ίδιος θεωρεί τον πλέον σοφό άνθρωπο που πέρασε από τη γη, όχι στην αρχαία αγορά, αλλά σε μια ομήγυρη. Εξώ στη φύση, αρχίζει να μιλάει.

"Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι τα πεδινά άρσιον να ερημοποιούνται; Ίσως, εξαιτίας των κοπαδιών που βράσκουν την τροφή τους εδώ. Εγώ πάντως πιστεύω ότι τα τρακτέρ ήταν η αιτία. Μεγάλα τρακτέρ οργώνουν τη γη. Παλιά, οι γεωργοί καλλιεργούσαν με την τσάπα. Πόσο έδαφος νομίζετε ότι φεύγει με το όργανο του εδάφους; Μπορεί να παρασύρει ακόμα και 5 με 10 τόνους χώμα. Κάθε φορά που βρέχει, το έδαφος διαβρώνεται και το χώμα φεύγει προς τα χαμηλότερα.

"Στη γη δεν αρέσει να είναι γιμνή, να είναι εκτεθειμένη στον ήλιο, στον αέρα. Σαν να ήμασταν εμείς οι ίδιοι γυμνοί είναι, σε μια έρημο. Το ίδιο πράγμα συμβαίνει με το έδαφος. Είναι κάτι φυσικό, να φοράει ένα ενδυμασία από πράσινο. Δεν πιστεύω ότι αυτή η γη δεν έχει θρεπτικά στοιχεία. Είναι πολύ νέα. Είναι, όμως, ένα έδαφος που κοιμάται. Αν καταφέραμε να το ξυπνήσουμε, τότε μπορούμε να καλλιεργήσουμε οτιδήποτε πάνω σ' αυτό. Τούτοι οι σβώλοι από αργιλόκωμα έχουν μέσα τους σπόρους. Αυτό που κάνουμε είναι αυτό που ουσιαστικά έκανε και ο Θεός, στην αρχή της δημιουργίας, όταν φύσηξε την πνοή της ζωής μέσα στο αργιλόκωμα. Αυτό το κόκκινο έδαφος που υπήρχε στην αρχή της δημιουργίας φαίνεται πως είναι μια ανώριμη ύλη, όμως μέσα σ' αυτό υπάρχει το DNA, υπάρχουν τα πάντα. Σ' αυτό το χώμα υπήρχε όλη η κληρονομιά. Υπάρχουν διάφορες θεωρίες για τη δημιουργία του σύμπαντος. Γίνεται ολοένα και προφανής η θεωρία του αργιλόκωματος, από το οποίο ξεκίνησε η ζωή

"Λύο με τρεις κιλάδες χρόνια χρειάστηκε για να καταστρέψουμε τη φύση στην Ευρώπη. Εδώ και 20 χρόνια, γυρνάω σ' όλο τον κόσμο και σπέρνω σπόρους στην έρημο. Ως τώρα, οι προσπάθειες αυτές ήταν σε μικρή κλίμακα. Η μεγαλύτερη είναι αυτή που κάνουμε εδώ, τώρα. Στην Ινδία, δεν είχαμε τα αναμενόμενα αποτελέσμα

Φουκουόκα

τα, γιατί πολλοί σφάλοι πέφτοντας από τα αεροπλάνα που χρησιμοποιήθηκαν για τη σπορά έσπασαν. Τώρα, για πρώτη φορά, στην Ελλάδα, υπάρχουν αρκετά άτομα που ξέρουν πώς να κάνουν καλούς σφάλους. Δεν είναι μόνο το αργιλώκαμα που χρησιμοποιούμε. Υπάρχει μέσα και καρπί και βαμβάκι. Έτσι, ο σφάλος γίνεται πιο ελαφρύς και πιο ανθεκτικός. Είναι η πρώτη φορά στα 20 αυτά χρόνια, που κάναμε σε τόσο μεγάλη έκταση σπορά με τα χέρια. Ήταν μεγάλη ικανοποίηση, που σπείραμε με τα χέρια.

"Θα καταφέρουμε να πετύχουμε, εξαρτάται από την προσπάθειά μας, αλλά και από τη βροχή. Αν υπάρχει Θεός, τότε σίγουρα θα μας βοηθήσει!

"Τη βροχή, τη δημιουργούν τα φύλλα, τα μεγάλα πράσινα φύλλα. Είναι η υγρασία του εδάφους μέχρι τα 10 μ., αυτή που φέρνει τη βροχή. Όταν το έδαφος είναι ξηρό, ~~παι~~ δεν υπάρχει βροχή. Θα ήθελα να κάνουμε δάσος, με δέντρα τουλάχιστον 10 μ., σ' όλη αυτή την περιοχή. Εάν θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα τέτοιο δάσος, τότε θα πρέπει να σπείραμε διάφορα είδη στα πόδια των δέντρων, λεκανικά και άλλα.

"Αν πετύχει αυτή η προσπάθεια, η Ιταλία είναι όπλα, περιμένει. Όλη η Ευρώπη θα ακολουθήσει.

"Η πράσινη Ολυμπιάδα, που πρότεινα στους υπουργούς Γεωργίας και Περιβάλλοντος να οργανωθεί στα πόδια της Ακρόπολης, έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία από την Ολυμπιάδα, αυτήν του μακρύτερα, του νρηγορότερα, του δυνατότερα.

"Η αλήθεια, το καλό και η ομορφιά, υπάρχουν μόνο στη φύση. Όταν μιλάμε για σύγχρονο πολιτισμό, μιλάμε για απομίμηση της αλήθειας, του καλού, της ομορφιάς. Η ανθρώπινη γνώση οδηγεί τους ανθρώπους σε ζωή τεχνητή, σε ζωή απομίμησης. Αυτό ουσιαστικά είπε ο Σωκράτης. Να μην κάνεις τίποτα, να κοιμάσαι. Αν κάνουμε παράδεισο την Ελλάδα, τότε ξανά θα αποκατασταθεί ο παλιός πραγματικός πολιτισμός.

"Ο άνθρωπος πίστεψε ότι με τρακτέρ, λιπάσματα, φυτοφάρμακα θα μπορούσε να παράγει κάτι, αποστειρώνοντας το έδαφος. Όταν δεν κάνουμε τίποτα, με τη φυσική καλλιέργεια πετυχαίνουμε πολύ περισσότερα. Βελτιώνεται το έδαφος και έχουμε μεγαλύτερες αποδόσεις.

Στην Ιαπωνία, σ' ένα στρέμμα γης, η φυσική καλλιέργεια ρυζιού δίνει 1 τόνο, όταν η χημική καλλιέργεια δίνει 500 κιλά ανά στρέμμα. Το μοντέλο της αμερικάνικης και ιαπωνικής γεωργίας είναι να χρησιμοποιεί δύο μέρη ενέργειας για να παίρνει ένα.

"Ακόμη και μέσα στην έρημο, οι σφάλοι θα αναπτυχθούν και θα επιβιώσουν, χωρίς νερό. Τα φυτά θα κάνουν ρίζες δύο και τριών μέτρων και θα επιβιώσουν (δείχνει φωτογραφίες από εύρωστες παπάγιες, που αναπτύχθηκαν στην έρημο, μέσα σε μισό χρόνο). Υπάρχουν οι οργανώσεις του Γκάντι και του Ταγκόρ, που καλλιεργούν μ' αυτό τον τρόπο. Τίποτα δεν κάνουν, σπέρνουν μόνο σπόρους.

"Τα βιβλία που έγραψα δε χρησιμεύουν. Τα ρολόγια, τα μαγνητόφωνα (στρέφει το βλέμμα του πάνω στους δημοσιογράφους). Χρησιμοποιείστε το ράδιο, την τηλεόραση, για να πείτε ότι όλα αυτά είναι άχρηστα".

Ο κόσμος αποχωρεί. Έχουν άραγε δοθεί όλες οι απαντήσεις;

Πιστεύετε ότι η μέθοδός σας θα γίνει παγκόσμια αποδεκτή, επειδή είναι η μόνη λύση;

"Δε θα γίνει αποδεκτή, γι' αυτό θα επέλθει καταστροφή".

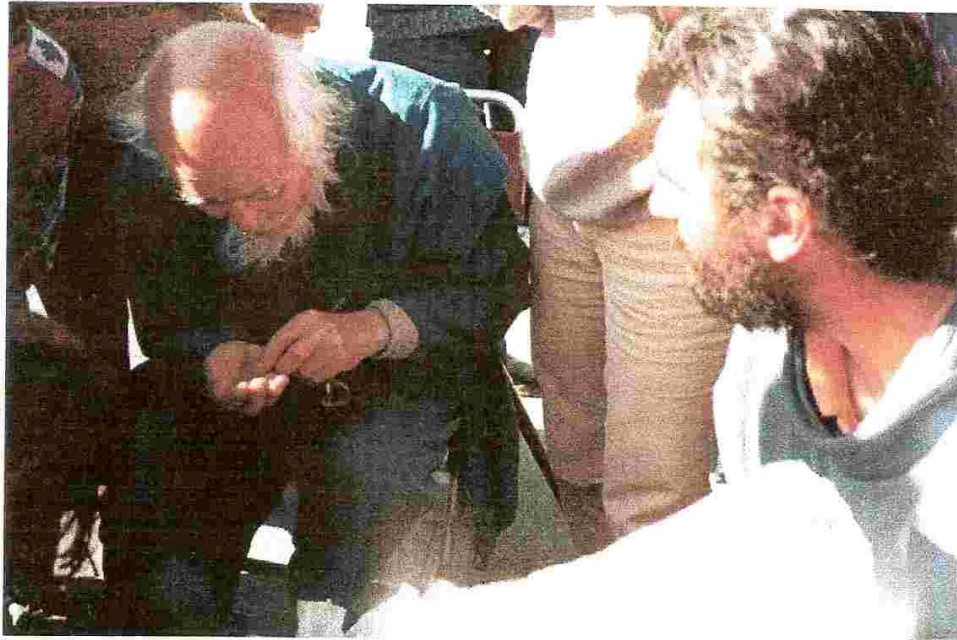
Φοβάστε το θάνατο;

"Ο άντρας και η γυναίκα είναι ένα πράγμα, άνθρωπος. Η ζωή και ο θάνατος είναι ένα πράγμα.

"Αν ήταν εδώ ο Σωκράτης, θα έλεγε, εσύ δε γνωρίζεις τον εαυτό σου, πώς είναι δυνατό να φοβάσαι για το θάνατό σου".

"Είμαι ο πιο τεμπέλης αγρότης του κόσμου. Η φύση ξέρει να τα κάνει όλα μόνη της".

«Η έρημος δημιουργήθηκε από τον άνθρωπο που κατέστρεψε τη φύση. Το χρέος του είναι να σπείρει και να επαναφέρει τη βλάστηση. Αυτό προσπαθούμε κι εμείς μέσω της φυσικής καλλιέργειας.

Από την Ελλάδα ξεκινά η προσπάθεια να πρασινίσει όλη η Ευρώπη και να σταματήσει η ερημοποίησή της. Όλος ο κόσμος έχει στραμένο το βλέμα του στο πείραμα που θα κάνουμε στη Βεγορίτιδα.»

«Η ανθρώπινη γνώση και η σοφία της φύσης είναι δύο διαφορετικά πράγματα. Ο άνθρωπος νόμιζε ότι όσο πιο πολλά μαθαίνει τόσο πιο σοφός γίνεται. Δυστυχώς, όσο συσσωρεύουμε γνώση, τόσο απομακρυνόμαστε από τη φύση.»

«Η βροχή δεν πέφτει από τον ουρανό, πηγάζει από αυτό το ίδιο το έδαφος. Οι έρημοι δε σχηματίζονται επειδή δεν υπάρχει βροχή, μάλλον η βροχή παύει να πέφτει επειδή έχει εξαφανισθεί η βλάστηση. Η κατασκευή ενός φράγματος στην έρημο είναι μια προσπάθεια να θεραπεύσουμε τα συμπτώματα της ασθένειας αλλά δεν είναι η στρατηγική που θ' αυξήσει τις βροχοπτώσεις. Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να μάθουμε πώς να αποκαταστήσουμε τα παλιά δάση.»

